

Seat No. _____

No. Of Printed Pages: 03

[A-19]

SARDAR PATEL UNIVERSITY

T.Y. B. A. EXTERNAL Examination

Date: 02/05 /2022

Session: Morning/Evening Time: 03:00 PM to 05:00 PM

Subject/Course
Code:

T	Y	B	A	S	A	N	3	0	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Subject/Course Title:

(VYAKARAN-ARTHAVABODH-NAISHADIYA CHARITAM) TOTAL MARKS: 70

પ્રશ્ન-૧. માગ્યા પ્રમાણે રૂપ આપો:

- દ્વિતીયા વિભક્તિ એકવચનના રૂપો આપો (કોઈપણ ત્રણ): (03 ગુણ)
રામ, નદી, વન, જગત્, અસ્મદ્
- પંચમી વિભક્તિ એકવચન ના રૂપો આપો (કોઈપણ ત્રણ): (03 ગુણ)
યુસ્મદ્, પિતા, ભાનુ, વધૂ, કિમ્ (પુ. લિંગ)
- તૃતીયા વિભક્તિ એકવચન ના રૂપો આપો (કોઈપણ ત્રણ): (03 ગુણ)
યદ્ (સ્ત્રીલિંગ), કવિ, માલા, દણ્ડિન, કર્ત્વ
- રૂપ ઓળખાવો (કોઈપણ ચાર): (08 ગુણ)
સર્વેષુ, જગતિ, ગુરવે, નદિભિઃ, માલયા, વનानि

પ્રશ્ન-૨. (અ) માગ્યા પ્રમાણે રૂપ આપો: (08 ગુણ)

- વર્તમાન કાળ પ્રથમ પુરુષ બહુવચન ના રૂપો આપો (કોઈપણ બે): ગમ્, કુપ્, કથ્, લિખ્
- દ્વિતીયા ભૂતકાળ દ્વિતીયા પુરુષ બહુવચન ના રૂપો આપો (કોઈપણ બે): દૃશ્, ની, પચ્, ચુર્
- ભવિષ્યકાળ તૃતીયા પુરુષ એકવચન ના રૂપો આપો (કોઈપણ બે): કૃ, ચિન્ત્, હન્, દા,
- આજ્ઞાર્થ તૃતીયા પુરુષ એકવચન ના રૂપો આપો (કોઈપણ બે): જિ, પૂજ, પૃચ્છ, બ્રૂ

પ્રશ્ન-૨. (બ) માગ્યા પ્રમાણે રૂપ આપો: (06 ગુણ)

- હેત્વર્થ ભૂતકૃદન્ત આપો (કોઈપણ બે): પઠ્, નમ્, ભૂ, નશ્
- વિધ્યર્થકૃદન્ત આપો (કોઈપણ બે): ગમ્, હન્, કૃ, જિ,
- સમ્બન્ધક કૃદન્ત આપો (કોઈપણ બે): દૃશ્, ચિન્ત્, લિખ્, ગમ્,
- સંધિ છોડો- (કોઈપણ બે): હિમાલય, મહર્ષિ, ગંગોદક, હત્યપિ (02 ગુણ)
- સંધિ કરો (કોઈપણ બે): પો+અક, શિવઃ+અહમ્, યદિ+અપિ, ને+અચન, રવિ+ઇન્દ્ર (02 ગુણ)

1

(P.T.O.)

प्रश्न-3(अ) नीचेनामांथी गमेते अेक इकरो वांथीने तेनी नीचे आपेवा प्रश्नोना उत्तर संस्कृतमां आपो

(10 गुण)

(1) भगवान् बुद्धः ज्ञानिषु श्रेष्ठः इति विख्यातः । गौतम्या पोषितः इति सः गौतमबुद्धः । कोशलगणराज्यस्य राज्ञः शाक्यवंशीयस्य शुद्धशीलस्य शुद्धोदनस्य तथा तत्पत्न्याः पतिव्रतायाः पुत्रः सिद्धार्थः। असौ वैराग्यमवलम्ब्य गौतमबुद्धो सिद्धार्थो महान् सम्राट् वा परिव्राट् वा भवतीति दैवज्ञवाणी आसीत् । पितुः अतिप्रयत्नम् अपि अतिक्रम्य दैवप्रचोदितः सिद्धार्थः रोगिणम्, अकिंचनं वृद्धम् मृतं नरं तथा स्थितप्रज्ञं मुनिं दृष्ट्वा वैराग्येण वनं गतः । तत्र बोधिवृक्षस्य छायायां तपस्तप्त्वा गौतमबुद्धो बभूव । तस्माच्च सः नश्वरं तत्कालीनमात्रं साम्राज्यं त्यक्त्वा सर्वजनानां हृदयसिंहासने शाश्वतम् अधुनापि राजते।

देशेऽस्मिन् गौतमबुद्धस्य काले धर्मस्य स्थाने सर्वत्र अधर्मस्यैव विकटाट्टहासः विजृम्भमाणः आसीत्। यज्ञयागादिषु पशुबलिः नरबलिः इत्यादयः हिंसाक्रमाः प्रचलिताः अवर्तन्त। गौतमबुद्धस्तु 'अहिंसा परमो धर्मः' इति सनातनं तत्त्वं पुनः संस्थापितवान्। गौतमबुद्धस्य मार्गः बौद्धधर्मः इति क्रमेण ख्यातः ।

प्रश्नाः-

- (१) सिद्धार्थस्य पितुः नाम किम् ?
- (२) सिद्धार्थस्य कृते का दैवज्ञवाणी आसीत् ?
- (३) सिद्धार्थः कं कं दृष्ट्वा वैराग्येण वनं गतः ?
- (४) कस्य वृक्षस्य छायायां तपस्तप्त्वा गौतमबुद्धो बभूव ?
- (५) यज्ञयागादिषु के हिंसाक्रमाः प्रचलिताः अवर्तन्त ?

(2) एकस्मिन् स्थानं कश्चित् नृपः अवसत् । तस्य एकः सचिवः सदा एवं अकथयत् 'ईश्वरः शोभनम् एव करोति' इति । एकदा सचिवस्य पुत्रस्य मृत्युः अभवत् । तथापि सः अकथयत् 'ईश्वरः शोभनम् एव करोति । एकदा नृपस्य अगुली छिन्ना अभवत् । सचिवः तथा एव अकथयत् । नृपः सचिवाय अक्रुध्यत् । काले गते नृपस्य पीडा शान्ता अभवत् । एकदा नृपः अकथयत् 'हे सचिवः तव पुत्रः मृतः मम अगुली छिन्ना। अत्र ईश्वरः किं शोभनम् अकरोत् ?' सचिवः अवदत् 'अधुना अहं कथयितुं न समर्थः। कालान्तरे अनुभवः भविष्यति । एकदा नृपः सचिवेन सह मृगयार्थम् अगच्छत् । तत्र वने सहसा एव केचित् दस्यवः आगच्छन्। ते तो उभौ गृहीत्वा दस्युराजस्य समीपे अनयन्। तत्र बलिकार्यं सज्जम् आसीत् । दस्युराजः सचिवम् अपृच्छत् 'अस्ति तव पुत्रः' इति । सचिवः अवदत् 'नास्ति मम पुत्रः' इति । ततः दस्युराज दासेभ्यः अकथयत् 'मूर्खाः, अस्माकं देवी पुत्रेण हीनस्य

बलिं न वाञ्छति। त्यजत एनम् । अपरं च आनयत्' इति। दस्यवः नृपम् अनयन् । सहसा दस्युराजस्य दृष्टिः नृपस्य छिन्नायाम् अगुल्याम् अपतत् । तदा स दस्युपतिः भृत्यान् अभाषत, रे मूर्खाः, अस्माकं देवी अगहीनस्य अपि बलिं न इच्छति । अतः एनम् अपि त्यज' इति । एतद् आकर्ण्य दस्यवः नृपम् अत्यजत् ।

प्रश्नाः-

- (१) नृपस्य सचिवः सदा किम् अकथयत् ?
- (२) सचिवस्य पुत्रस्य मृत्युः अभवत् तथापि सः नृपम् किम् अकथयत् ?
- (३) नृपः सचिवेन सह किमर्थम् अगच्छत् ?
- (४) दस्यवः सचिवं नृपं च कुत्र अनयन् ?
- (५) नृपस्य छिन्न्याम् अङ्गुलीं दृष्ट्वा दस्युराजः किम् अभाषत ?

प्रश्न-3 (ब) टूंकनोध लभोः (गभेते ओक)

(08)

1. अश्व वार्णन

2. उर्षनुं जवन

प्रश्न-4 'नैषधीयचरितम्' नु भूण कथावस्तु ज्ञाणावी कविअे तेभां करेवा इरइरो

(17)

अने नवसर्जनोनी समीक्षा करो.

अथवा

महाकाव्यनां लक्षणो ज्ञाणावीने 'नैषधीयचरितम्' नु महाकाव्य तरीकि मूल्यांकन करो.

— ✕ —

(3)

